

Громадська Думка

ПЕРЕДПЛАТА:

(Ціна 1. прим. в таборі 3 ф.)
" " поза таб. 4 ф.)
На місяць в таборі . . . 25 ф.
" " поза табор. . . 30 ф.
На 3 місяці в таборі . . . 75 ф.
" " поза таб. . . 90 ф.

ЧАСОПИСЬ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ у ВЕДЛЯРІ.

ВИХОДИТЬ ЩО ЧЕТВЕРГА Й ЩО НЕДІЛІ.

АДРЕСА:

Ukrainischer
Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung
— in Wetzlar. —

Видає „Видавниче Товариство імени Б. Грінченка“.

Ч. 47. (94).

Четвер, 12. липня 1917.

Рік III.

Московщина проти України.

Українське громадянство дістало недвозначу відповідь від російського правительства, що автономія України можлива тільки в межах економічної єдності з Росією, бо цілковита автономія відділить Росію від Чорного моря. Тим робом показало революційне правительство, що воно стоїть на становищі централізму царської імперії. Шумно голошені слова російської демократії, що кожному народові має бути дана свобода рішати про свою політичну долю—показали ся бавською з мила, коли прийшло до діла.

„Русское Слово“ доносить дня 10. червня н. ст. повний текст українських домагань, які вручила спеціальна українська делегація тимчасовому правительству та петроградській Раді робітничих і солдатських депутатів. Перейдем чергою ці домагання і відповідь на них з боку російського правительства й побачимо, що вона не годить ся ні на одно домагання і всі жадання України відкидає викрутками, гідними царського режиму й давнього насильства московських обидителів.

Україна домагаєть ся: 1) видання правительственного акту, в яким в тій, чи в инчій формі буде висловлено засадниче, доброзичливе відношення до кличу автономії України.

На це відповідає московське правительство, що то не є ділом тимчасового правительства порішати питання самоуправи України, бо ці питання мають порішити правосильно всеросійській Установчі Збори. Правительство може в особнім акті признати право України на самоозначення, не згадуючи одначе слова „автономія“ (!). Таким робом показало ся, що Росія боїть ся навіть слова „автономія“, як чорт свяченої води, припускаючи з гори, що Установчі Збори відкинуть це домагання більшістю російських партій, які стоять за централістичною республікою з повним визанском богацтв України для імперіалістичних намірів Москви.

Україна домагала ся: 2) коначности поставлення української справи на обговорен-

ні міжнародної конференції і жадала розв'язати в засаді про участь в цій конференції представників українського народу.

На це відповідає московське правительство, що воно може пристати на участь Українців на мировій конференції лиш умовно, значить: як представники України будуть вибрані від усеї російської держави, бо там будуть представники держав, а не народів. Отже Українці проливали кров за своє визволення у цій війні, а як прийшло до слова про їх долю, то не мають голосу; за них хоче мати голос держава, яка гнобила Україну і далі хоче держати її у своїй неволі!

Україна домагала ся: 3) утворення при тимчасовім правительстві посади окремого комісара (міністра) в справах України та окремих комісарів в губерніях з українським населенням—для всестороннього ознайомлення правительства з настроями на Україні та жаданнями українського населення.

На це відповіло московське правительство, що воно вважає неможливим установлення такого комісара при централінім міністерстві, як і окремих комісарів по губерніях з українським населенням. Значить: Москві зовсім байдужі настрої на Україні та жадання українського населення, бо „хахол має мовчати, не разсуждать“, а правительство буде робити те, що вважає за слушне й потрібне для величї Москви коштом України, яка зі своїм населенням має бути погноєм її величї й копальнею її богацтва!

Україна домагала ся: 4) виділення Українців в окремі частини армії як поза фронтом, так по можности на фронті.

На це відповіло московське правительство, що воно є загалом проти творення окремої армії, але признає можливим допустити часткову (!) українізацію (прим: в міліції). Вкінці признало російському міністрови війни право рішення про виставлення окремих частей війська. Таким робом поставило українське військо в повну зависимість від волі міністра війни, який, коли ласка, може утво-

рити якісь відділи сільської міліції, а коли не ласка,—може їх розв'язати кожної хвилі, як зросте в силу московське правительство!

Україна домагала ся: 5) поширення українізації шкільництва, признаної тимчасовим правительством для народної школи, на середню й вищу школу (гімназії, духовні й учительські семінарії та инші).

На це відповіло московське правительство, що це замотана справа для учнів середніх і вищих шкіл, які здебільшого походять з міст і не українського походження. Це ж, як знаємо, неправда, що молодіж, яка походить з міст, не може учити ся по українськи! Вона є з крові й кости українського роду, хоч тепер говорить по російськи. Московському правительству хочеть ся на Україні „удержати“ „дві мови“: „панську“ й „мужицьку“ щоби мати в тих панах далі підпору до свого визиску. Видно, що тимчасове московське правительство хоче, щоби усеї наші діти наломлювали собі мову московським говором для тих кілька десяти тисяч зайдів з Московщини!

Україна домагала ся: 6) обсади відповідальних посад як світської, так і духовної адміністрації на Україні людьми, які мають довіре населення, говорять його мовою, знайомі з його жаданнями.

На це відповіло московське правительство, що ця засада мусить бути стосована в зв'язку з усім населенням московської держави. Значить: не довіре населення та знайомість із жаданнями українського народу будуть міркою при обсаді, а інтереси центрального правительства й населення московської держави, тобто адміністрацію України обіймуть всякі централісти й русофіли, які будуть мати ласку в Петрограді за визискування України на користь московської держави!

Україна домагала ся: 7) видання відповідної квоти з державного скарбу до розпорядимости Центральної Ради для задоволення національно-культурних потреб народу.

На це відповіло московське правительство, що средства для піддержки національної куль-

тури мусять бути дозволені місцевими адміністраційними властями, а не правительством. Значить: нова москофільська адміністрація, установлена на основі інтересу центрального правительства й населення московської держави (після зазначення правительства на 6 домагань Українців).

Вкінці Україна домагала ся: 8) повороту до рідного краю закордонним Українцям, які неправно виселені з місць свого побуту, а також облегчення долі Українців-Галичан, яких пороскидано в українських губерніях.

На це відповіло московське правительство, що воно не може брати на себе порішення цієї справи, бо вона найтісніше зв'язана з воєнними обставинами. Значить: правительство одобрює насильство царського режиму над Українцями й не має ніякої гадки затерти цю пляму, що ганьбить Росію на довгі покоління, та насуває думку, що ця практика висилки „неблагодатьожних“ буде повторювати ся далі, відповідно до „воєнних обставин“.

Таким робом тимчасове правительство відкинуло всі домагання України, потоптавши всі високі ідеали й слова свободи, яку так шумно голосило. З цим правительством згодил ся Рада салдацьких і робітничих депутатів та виділ петроградського селянського союзу, одобрюючи становище правительства.

І це був визов Московщини проти України, по яким наступив розлам „єдиної, неділимної Росії“ з боку Києва проти Петрограду. Україна з Києвом на чолі йде своєю дорогою; забрала силою свого війська державний банк, державні інституції, установила генеральний секретаріат з Винниченком на чолі, як генеральним писарем. Генеральний секретаріат складаєть ся з міністерств: заграничних справ, внутрішніх справ, фінансів, війни й судівництва. За волю України стоїть українське військо.

Так адобуває Україна свої належні права власною силою одноцільної карности всіх пар-

тій, інтелігенції, війська й селянства і довершує згідно з волею усього українського народу здійснення повної незалежності від нахабної на чуже добро Москви.

II.

УПАВШИМ КАТАМ.

Годі вам, кати неситі,
Панувати!
Більш не в силі ми терпіти—
Відувати.
Хіба мало ще терпіли
Ми знущання?
Та нові часи наспіли,—
Геть, страждання!
Треба й нам яку годину
Відпочити...
Годі вам, кати, невинну
Кров точити!
Хоть (ніброку) ви й завзято
Боронились,
Та минуло ваше свято—
Дні змінились.
Ні раба тепер, ні пана...
І катюгам
Буде дяка, честь і шана—
По заслугам...
З гречкосіями вельможі
Стали рівні!..
Хоч такі жарты може
Вам противні,
Та що вдієте з химернам
Нашим віком?..
І царя зрівняли з смертним
Чоловіком...

4. квітня, 1917 р.

Zet.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ.

Настрій на Україні проти офензивы.

Після звідомлення „Правди“ Українці дуже обурені на російську офензиву. На засіданні Центральної Української Ради негайно обговорюють ся питання про можливі наслідки Брусилівської офензивы для українського руху. В Києві відбулися великі демонстрації, серед яких юрба викрикувала проти Керенського образливі оклики. Одну фабрику цукру, власність міністра заграничних справ Терещенка, знищено.

Цюрихська часопись подає вість, що за фронтом утворив ся кордон, аложений з козаків, які завертають втікачів назад до боевої лінії. Між салдатами й козаками прийшло до тяжких перепалок. Утікачі оповідають про сильний відпорний огонь Німців на фронті. Загалом панує погляд, що як не вдасть ся ця офензива, то прийде до тяжких заворушень на самім фронті.

Московські селяне проти України.

З Базеля доносить агенція Гаваса: Виконавчий відділ делегатів селянства в Петрограді ухвалив резолюцію, якою одобрив становище правительства, що не хоче признати автономії України. Та в резолюції покладено притиск на те, що будучою державною формою Росії мусить бути федеративна республіка.

Український Генеральний Секретаріат у Києві.

Зі Штокгольму доносять дня 6. липня: „Реч“ пише, що Українська

Національна Рада в Києві замінила окремих генеральних секретаріат, президентом якого іменовано Винниченка. До цього українського тимчасового правительства належать окремі секретарі для справ внутрішніх, фінансових, справ зовнішніх, війни й судівництва. Генеральний секретаріат, утворений, як видно, на заір Козацької Генеральної Канцелярії з генеральним писарем на чолі. Вона творить окремі відділи (міністерства), які обіймають усю адміністрацію й судівництво, крім просвіти.

Центральна Українська Рада українським правительством?

Українська справа—се під теперішню пору для революційної Росії питання перворядної ваги. Після несповнених обітниць тимчасового правительства прийшла черга на клевети, доноси й погрози російської преси. Найбільше гніву, очевидно викликала чутка про заяву Української Центральної Ради, якою—мовляв—Рада проголосила незалежність України, а себе українським правительством. Достовірного тексту згаданої заяви ми доси не маємо й мабуть нарочно не оголошує його урядова петроградська агенція. Про її зміст можемо тільки догадувати ся з полеміки, яку розвела петроградська й київська преса російська, виступаючи різко проти Центральної Української Ради. З тих голосів преси виходило би, що Центральна Українська Рада проголосила незалежність України, а себе признала українським правительством. („Діло“, ч. 156.)

Український концерт-віче у Петрограді.

„Новое Время“ з 10. н. ст. червня доносить, що петроградський комітет української партії соціалістично-революціонерів уладжує 11. н. ст. червня в оперній салі „Народного Дому“ український концерт-віче при участі артистів Маріїнського театру, Музикальної драми, Народного Дому, українського хору і бесідників партії.

Українська Центральна Рада і розкази правительства.

Зі Штокгольму після „Речі“ доносять 9. липня: Українська Центральна Рада порішила, що ніякі розкази й розпорядки тимчасового правительства не можуть бути виконані поки не згодять ся на ці розпорядки Українська Центральна Рада.

Самостійна Українська Республіка.

З Відня дня 10. липня доносять: Український посол Микола Василько дістав від одного представника Ради, з української соціал-революційної партії, телеграму:

Українська Центральна Рада в Києві проголосила самостійну українську республіку і уконституувала ся, як українське правительство. Тимчасово заіменовано українського державного урядовця для кожного відділу: війни, маринарки, судівництва, фінансів і заграничних справ. Українське правительство видало прокламацію до населення, щоби від тепер всі податки оплачувано тільки новому українському правительству в Києві.

3 РОСІЙСЬКОГО ЖИТТЯ.

Америка дістає концесії в Росії.

З Гаги доносить бюро Рейтера: Петроградський кореспондент англійської часописі телеграфує, що окрема комісія російського міністерства торгівлі для землекопних заводів порішила найбільшу частку державних покладів руди й мінералів віддати американським капіталістам. Малаякін, директор цього відділу, предложив Американцям острів Сахалін для добування нафти (керасину) й вугля. Звернув увагу, що ця уступка пошкодить японському впливові на Сахаліні, та що Американці повинні признати острів російською власністю. Крім цього предложив американським капіталістам різні області в Сибірі, між тям копальні золота в Алтаї, копальні міді на Кавказі та усї залізницї в Уралі. Ці предложения чисто господарської натурї й вони конечні з політичних зглядів. Малаякін стояв за те, щоби Америка зобовязала ся дати по можности заробіток російським робітникам і російським технічним силам.

Так іде добро Росії з одної в другу кашню, а Росіяне будуть за робітників Американцям на власній землі!

Російські замовлення в Америці.

З Ньюорку доносить бюро Рейтера: Американська комісія в Росії

замовила за згодою тимчасового правительства в Сполучених Державах локomotивів (машин залізничних) та вагонів за 750 мільонів рублів.

Англійська контрола в Росії.

З Берну йде вістка, що „Корієра делла Сера“ доносить з Петрограду: Англійський посол вручив міністрові заграичних справ лист, в яким цілий ряд директорів великих фабрик малює лже положене російської індустрії (промислу), де вложено англійський капітал. Супроти того зажадали капіталістичні англійські промислові круги негайного введення контрольного системи, щоби перешкодити трудящом та заповнити витвір індустрії, а то будуть змушені застановити працю.

Викидування російського війська з Фінляндії.

Бюро Рейтера доносить з Петрограду: З Гельсінфорсу доносять, що російські війська опустили Улаборг на бажанне місцевого комітету. Подібні домагання прийшли з інших околиць Фінляндії. Місто Таммеляск подало за причину уступлення війська те, що воно забгато відає живности.

Генерал Зейн, давніший генерал-губернатор Фінляндії, зістав ся випущений з Петропавловської кріпости.

Хто хоче, щоби була війна?

Якось недавно Українці й Французи на робітничій команді завели розмову про мир.

— Камерад! Защо ми у цьому полові сидимо? Чи нам потрібна ця люта війна?—питає у Француза один з Українців, мішаючи три мови та пояснюючи бесїду жвавыми рухами.

— О, Франсе ферштет, варум кріг,—заговорив Француз. Війна мусить бути, бо нам потрібно відібрати від Німців Ельзас-Льотарінгію, яка була нашою. „Унд кріг ніхт фертіш“, поки Французи Ельзас-Льотарінгію не відберуть „цурік“.

— Добре, але зашто-ж ми, Українці, а також увесь російський народ „філь блют капут“?

— Варум блют?—із серцем промовив Француз. Айо 17 мільарден із Франкрайх нах Русланд і тому Росія мусить воювати за ці гроші. „Нір хабен Русланд гекауфт“ (ми купили Росію).

— Тю-тю, дурні червоноштанники!—заговорив з досадою Українець,—та хіба-ж то ваші гроші, а не ваших капіталістів? То-ж їм потрібна війна і Ельзас-Льотарінгія? Та ще скажіть, скільки Французів живе в Ельзас-Льотарінгії?

— Я-я, Францозен дорт філь, більшо 10 процент! 46 яр цурік бу-

ла наша, то й тепер повинна бути нашою!—гарячив ся Француз.

— А ще раніш, кому належала Ельзас-Льотарінгія? Німцям? Ніхт вар?—запитував Українець.

— Так, ще раніш володіли нею Німці, а потім—Французи, тепер—Німці, а далі анов хочуть заволодіти Французи,—лепотів Французик, та з боку Українців зустрів уже усмішки.

Після цієї розмови Французи ще гірше стали відноситись до Українців; стали дивитись на них, як на ворогів, бо Українці часто балакають про мир, а Французам це не подобаєть ся. То можна було купити бісквіт (з нашої-ж української пшениці) за 25 фен. (50 гр.), а після цієї балачки й за 50 ф. не хотять нам продавати „камераді“, та кричуть на нас, що ми „сепаратиста“, бо хочемо мати свою власну державу(!). А російський народ називають „дум“, бо він не хоче їм добути Ельзас-Льотарінгію(!). Яхидно, зі злістю говорять, що наша пшениця, себто українська, переїхала до Франції й тому нам не шлють пакетів.

Словом, виходить, що „за наше жито та нас і бито“. Одна тільки втіха, що Україна вже йде на власну дорогу, що зробимось таки й ми панамі власного життя.

Донець.

Штокгольмська конференція і офензива.

Російська офензива викликала на штокгольмській конференції прискре вражінне. Та переважає погляд, що значінне офензива чисто політичне, а не тактичне. Російська делегація відмовляється від всякого вияснення. Наколя офензива удасться, то війна продовжить ся. Вся вина покладається на Керенського, який піддав ся намовам Англії.

Фінляндія проти позички для Росії.

Зі Штокгольму доносять дня 6. червня: Фінляндський Сейм відкинув 16 голосами проти 8 проєкт російської позички у фінляндським банку для піднесення курсу рубля. Меншість голосувала за проєктом тільки під тією умовою, що привіз хліба з Росії мусить збільшити ся. (Тут голосувала тільки комісія, зложена з 22 членів, коли повний Сейм має 200 членів).

Положення полонених у Росії.

Московська часопись „Соціал-демократ“ на закиди буржуазної преси про недостаточне виживлення російських полонених у Німеччині відповідає, які взяли ся вигодувати Німеччину. Та далі приводить неймовірні відомості про відношення до полонених Німців при залізничі Мурман, а далі згадана часопись наводить випадок в Нижнім Новгороді, де живцем погоріли полонені через злочинну легководушість адміністрації. Далі згадує подорож полонених в зимі минулого року в Уфі до Юрєва (Дерпту), в якій полонені підпали хоробі червоного тифу наслідком недостачі живності через цілу подорож. В Дерпті забули на цей потяг і на хорих тифом і пригадали собі тільки тоді, коли місто загрозил епідемія тифу. Кілька десятків полонених спалили себе живцем у одній келії, де їх інтерновано на ніч. В Самарі вмерло на сухоти (чахотку) протягом кількох місяців 300,000 полонених. Це все діяло ся за старого режіму. За нового режіму видав міністер війни Керенський наказ піддати найстрогішим карам усіх полонених, що відтагають ся від шільних робіт і призначити їх до найтяжчих робіт. Карні експедиції мусять поводити ся з такими полоненими з повною строгістю і як треба, то уживати нагайки до усмиренья.

Установчі Збори.

Зі Штокгольму доносять 7. липня: „Реч“ сповіщає, що рішення правительства скликати Установчі Збори на день 30. жовтня вимогла сильним своїм натиском Рада робочих і салдатів проти виразної постанови юридичного виділу. Цей виділ заявив, що пристосованне виборів новими місцевими й провінціальними властями може бути найскоріше на 1. грудня. „Реч“ подає свій погляд, що обраховання, які спровадили скороченне речинця на 2 місяці можуть привести до великих розчаровань, як далі буде безробіття і неповадержливість нових виділів політичної влади в різних сторонах краю.

Організація буржуазійних кругів.

Коли орган Мілюкова „Реч“ хоче, як бачимо, відтягнути Установчі Збори, заповідаючи поки що різні труднощі, наступає організація буржуазії супроти надходячих виборів. Поміщики цілої Росії зорганізувались в один союз. Ціль союзу—затримати в своїх руках землю. Далі зорганізувались в один союз підприємці південної Росії і курської, тульської, вороніжської, харківської губерній і області війська Донського. Ціль союзу—захистати інтереси підприємців. Родзянко покликав до Петрограду членів третьої Думи, щоби їх сполучити до борби проти Ради салдатів і робочих і повернути назад рішучий імперіалістичний курс, який звернет ся в першій мірі проти революції. Офензива доведе до централізування влади в руках кількох капіталістичних груп, в сполуді з якими стоїть Родзянко, котрий стремить ся до звороту влади капіталістичним кругам Росії. І се буде наслідок коаліції робочих партій з буржуазією, які йдуть проти Леніна.

Мілюков і Фінляндія.

Зі Штокгольму пишуть: Рішення фінляндських соціалдемократів проголосити самостійну фінляндську республіку з відірванням від Росії—п'ятує орган Мілюкова „Реч“. Він остерегає уміркованих Фінляндців, що про відірвання Фінляндії від Росії не може бути бесіди. Росія не може стерпіти, щоби Фінляндія підпала під вплив осередніх держав тому, що тоді становище Росії на Північній морі буде ослаблене на користь осередніх держав. Мимо всіх катастроф лишиться ся Росія великою силою, яку не можна втиснути назад у границі Московщини. Фінляндські політики добре зроблять, як вдумують ся під вражіннями дня в будуччину. „День“ звертає ся проти Фінляндців так само, закидаючи їх, що вони мають далеко менше політичного амислу, як Українці. (Тому певно, що відірвання України ще не проголошено отверто. Ред.).

Змова максималістів.

З Базеля доносять дорогою парижських часописей: Правительство рішило ся з повною енергією підняти боротьбу проти агітації большевиків. Міністер війни Керенський розвяже два полки, де служать здебільшого стронники Леніна. Стверджено, що утворила ся тайна змова большевиків для повалення тимчасового правительства. Тамчасове правительство заступило б „анархістичне“ правительство, яке відкликало б усі війська з фронту й негайно закінчило б війну. Змову пригатовано на віздах у Петрограді й Москві. Узброєні виділи мали кинути ся на міністрів та на членів ради робочих і салдатів, а другі гурти мали кинути ся на військові склади. Заговор відкрито в тій хвилі, як перші „анархістичні банди“ мали взяти ся за діло.

Вісти зі світа.

ВИЗВОЛЬНИЙ РУХ В ІРЛЯНДІ.

Англіська часопись „Morning Post“ з 29. червня приносить віст-

ку із Корку (в Ірляндії), що там відбули ся грізні виступи партії самостійників Ірляндії. Товпа увільнила з тюрми повстанців. Дім, де приміщувала ся англійська агенція задля вербування рекрутів, та судовий будинок сплюндровано. Памятник „Справедливости“ розбито. На судовому будинкові вивішено республіканський стяг. Біля національного пам'ятника відбули ся збори, де говорило ся про незалежність Ірляндії. Між иншим повстанець Вальх, що був засуджений на смерть, а потім помилуваній, говорив, що коли Ірляндці погодять ся на якусь умову, якою не буде забезпечена Ірляндії цілковита незалежність, то вони будуть зрадниками рідного краю. Прийнятою зборами резолюцією жадають Ірляндці вибору до парламенту дійсних представників Ірляндського народу на основі загального виборчого права.

УЧАСТЬ АНТАНТУ У ШТОКГОЛЬМСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІ.

Зі штокгольму доносять: Пробуваючі тут делегати італійської соціалістичної партії оповідають, що дня 24. травня ще вислали до Штокгольму телеграму про свій приїзд і показує ся, що італійська цензура її сконфіскувала.—

Прибули сюди представники фляндрських соціалістів в Бельгії.

Загально надіють ся, що удасть ся в серпні, або в вересні зібрати повну мирову конференцію. Головна вага лежать в Росіянах. Як удасть ся представників російської робітничої класи зеднати для загальної конференції, то участь робочих партій Англії й Франції як більшости, так і меншости буде запевнена.

ВІЙНА.

(На основі відомлень осередніх держав).

На західнім фронті підняв ся огонь артилерії коло Іперн, Вичете і Арментлер. На фронті коло Арра підняв ся огонь з дня 9. липня що вечора і в ночі. Німецькі батальйони вдерли ся до ворожих окопів і взяли чимало салдатів до полону. Ворожі патрулі відбито та зістрілено привязаний бальон. В побіднім наступі на південь Pargny-Flain здобули Німці систему окопів на 3 1/2 кілометрів ширини та взяли 800 французьких салдатів до полону. Протинаступ Французів відперто. В західній Шампанії підняла ся жива діяльність французької артилерії, та приготовані наступи їх здавлено заздальгидь німецьким огнем. На південній схід від Вердену вибухнула склад амуніції; начислено поверх 50 вибухів.

На східнім фронті був знов другий великий наступ російської офензиви у східній Галичині. Цей наступ з дня 6. липня скінчив ся найтяжчими російськими втратами за всю війну. Вруслов кидає далі в жертву маси ще в більшім розмірі, як минулого року. До наступу під Конохами гнав цілих 15 колон в безоглядність, якої немає в історії. Під огнем артилерії, скорострільів, рушниць та мінометів сполучених військ осередніх держав лишило ся на волі битви купами 13.000 трупів, що належать до найстрашніших ви-

довищ цієї війни. Коло Годова російські війська, ведені до штурму, проводжали 6 панцирних автомобілів, які повалено стрілами артилерії. До півдня під страшним проливом крові, російська філя зломилась і російська стали втікати з панічним страхом, десятковані огнем скорострільів.

На залізничі Зборів-Золочів йшов наступ на 6—8 кілометрів шириною і упав у крові; те саме стрінуло наступ на північ від Золочева. За ним слідувала кінниця, яка мала вдерти ся зараз після проломання лінії фронту, та її теж розсіяно хрестовим огнем.

В околиці Лисоні коло Бережан відбито завзятий наступ наново. Желізничу станцію Криве коло Бережан ростріляно артилерією, при чім були тяжкі вибухи.

Коло Станіславова завдяки переможній силі поступили ся Росіяне коліном, приготовивши наступ артилерією, але дальні їх наступи здержано. Так само знівчено наступи коло Солотвини й Гути.

На Буковині підняли Росіяне артилерійний огонь коло Дорна Варна, Кірлібаби і Людови та по обох боках просмику Яблониця. Коло Кірлібаби цофнули ся зі своїх становищ.

У Молдавії оживив ся огонь артилерії на північ коло Фокант та між Фундеві і Браїлою.—

За місяць червень затопили підводні судна осередніх держав поверх шліона тонів торговельної флотії.

Знищення 11. російської армії.

В часоп. „День“ описує офіцер, що належить до трудової групи, боротьбу під Зборовом-Підгайцями, в якій брав сам участь в наступі на міцно укріплені позиції на південній схід від Бережан. Серед сильного артилерійного огню вискочила до штурму перша коллона 11. армії зі своїх окопів, за нею вслід друга, третя, четверта й пята. По короткій хвилі під огнем артилерії полягла перша коллона, замінивши ся в довгу вузеву лінію трупів; друга кинула ся з великими втратами вперед, але невагом повалено її стрілами на землю. Подібна судьба стрінула всі лінії до п'ятої, в якій ледве кілька сотень скочило у ворожі окопи, де счянула ся борба з Німцями та Турками. Поки наспіла поміч, наступив ворожий протинаступ, який викинув Росіян з окопів, а за ними сіяли ся кулі скорострільів. З поодиноких полків ледве 50. людей повернуло назад до своїх ліній. Ціла 11. армія зстала ся знищена; вона втратила 80% офіцерів. Се дуже велика втрата при недостачі офіцерських сил в Росії. В цій події показує ся ціла глупота російської демонстрації офензивою, яка губить в пеклі огненної боротьби найкращі сили.

„Біржовні Ведомості“ подають, що підчас нової офензиви ціла друга й третя дивізія надмурської армії зовсім пропала. 7 і 41. російський армейський корпус тричі доповнювано наслідком великих втрат. Так шанує людей воєнна революційна управа.

3 таборового життя.

— Генеральна Старшина. На засіданні 3. липня ухвалено звернути ся до зарядів організацій, щоби про засідання, сходини й роботу організацій подавали ся звідомлення в часописі, бо за останній час мало відбивало ся в часописі таборове життя.

Засідання Генеральної Старшини перенести з понеділка на вівторок.

Ухвалено зажадати від Запозомого комітету звіт за першу половину року його діяльності.

З приводу того, що голова Запозомого комітету т. К-к, аспілюючись на незалежність комітету від таборових організацій, відмовив ся подати звіт за першу половину с. р., — просить шановного голову мати на увазі, що комітет був організований заходами членів організацій і укладає з себе одну з перших інституцій, де вони проявили здобуті організаційні знання на практиці. Діяльність комітету, його розвиток в історії нашого табору показує й характеризує до певної міри нашу громадську гідність і організованість. Було би прикро, коли б імена тих, що виповнювали цю дуже тяжку роботу в таборі, а значить і т. головні, не пропали на сторінках історії нашого табору.

На попередньому засіданні Г. С. (28. червня) були прийняті до відому листи від С. В. У. з інформаціями, що зростає і успіх українського руху на Україні в більшій чи меншій мірі забезпечує свободу національного розвитку та українцізацію шкіл і урядів, що вимагає спеціально приготованих людей, головню учителів та виш. інтелектуальних робітників. Беручи на увагу, що в таборах Німеччини й Австрії знаходять ся багато людей, які одержали відповідну освіту в російських школах, Генеральна Старшина ухвалила зробити заходи перед Командантурою, щоб ці люди були стягнені до нашого табору, бодай хоч по скінченню польових робіт. Наша таборова школа й організація дадуть їм змогу на практиці підготувати ся до роботи в своїй країні, а тут вони принесуть не малу користь т. т. полоненим своїми знаннями.

Б. Ф.-ко.

— Т-во „Кооперативна Чайня“. 3. липня відбуло ся засідання заряду чайні. Обговорювала ся справа зменшення розходів чайні, бо прибутків вистарчає тільки на покриття видатків, а на паї й громадські цілі лишається дуже мало. Постановлено зменшити платню 4 робітникам на 3 марки та обовязки писаря доручити виконувати книговодцеві; таким чином розхід зменшується на 19 м. 70 ф. на місяць.

На місце відхавшого голови чайні т. К-ва вибрано головою т. Т-ра, а заступником т. Б-на.

Крім того полагоджено дрібні справи чайні.

Т.-р.

— Таборове віче. У п'ятницю, 6. липня с. р., на майдані відбуло ся звичайне таборове віче зі слідующим денним порядком:

1) Затвердження статута роздав. комітету; 2) звіт слідчої комісії; 3) звіт роздав. комітету, 4) вільні внесення.

Віче відкрив вибраний голова віча т. С-ів в присутності понад 350 людей.

Через те, що статут на попередньому вічу читав ся, то віче внісло ухвалу не читати його всього, а тільки ті точки прочитати, котрі відносять ся до поділу подарунків.

Членом статутарної комісії т. Б-ком були прочитані ці точки, після чого статут зівстав ся затвердженням.

Потім дала звіт слідча комісія про випадок несовісного відношення

до громадського добра з боку кількох т. т. з бараку хорих на очі (Пр-ко, Л-ко, Ш-ко), які й самі в тому перед цим віче признали ся. Після довгих дискусій віче внісло винуватцям гостру догану.

На вільних внесеннях була порушена справа відносно т. Д-цова, VI. бльоку, що він дуже гостро ставляється до людей. Віче однозгідно порішило зробити заходи проти цього, щоб на далі випадків злого поводження не трапляло ся.

Г.-с.

ЖЕРТВИ.

На Український Національний Фонд.

Ком. Allendorf. Гурток „Правда“	м. ф.	2 25
„ Alkenrod. Ф. Стрілець—50 ф., І. Демчущин—30 ф., Н. Вереня—20 ф., Ф. Горбун—30 ф., П. Прадка—50 ф., Н. Шимало—1 м., У. Прадка 30 ф.	Разом	3 10
„ Preungesheim. Ф. К-ко—50 ф., М. О-ко—50 ф., Г. Р-ка—50 ф.	Разом	1 50
„ № 2514. О. Шимашенко—1 м., Л. Гопуленко—35 ф., Л. Мапшагар 30. Увага: В пакеті не достало 5 ф.	Разом	1 65
„ Holzappel, № 2419.		— 20
„ Oberbrechen, № 834.		1 —
„ Krafdorf, 10898. 1 м. 25 ф., Любисток—1 м.	Разом	2 25
„ Obernhof. Є. Залевський.		— 50
Увага: У куверті недохватило 10 ф.		

На волинську школу ім. венцлярського табору.

Від III бльоку здано т. С-ним—1 м.		
„ X бльоку здано т. Г-им—10 ф.		
„ дезінфекційного бараку.—т. З-ром—50 ф.	Разом	1 м. 60 ф.
Скарбничком т-ва ім. Ів. Мазепи т. З-р-ким ці гроші здані скарбничкові по збору жертв на волинські школи т. Б-кові.		
На будову пам'ятника номер. тов.		
Ком. Вікоф. Шевцов—1 м. 05 ф., Марков—1 м., Гаркавенко—50 ф., Неченурик—50 ф., Плоский—50 ф., Євхименко—50 ф., Розумний—50 ф., Гарасименко—50 ф., Дядченко—2 м., Кекух—1 м., Каменський—50 ф., Калинин—50 ф., Кравченко—50 ф., Лисак—50 ф., Бутирський—25 ф., Сераклип—25 ф., Душка—10 ф., Янковський—10 ф., Каракай—25 ф.	Разом	11 м. — ф.

Ком. Allendorf. Гурток „Правда“

Ком. Beleske, № 1934. В. Марченко—50 ф., Л. Мойсевич—1 м., С. Кучеренко—50 ф., І. Школяренко—1 м., Б. Жаловський—1 м., Т. Лукинов—50 ф., С. Бородин—1 м., І. Галаган—50 ф., С. Трубач—50 ф., Р. Бондар—50 ф., Семенов—1 м., Ф. Діткин—50 ф., Ф. Бондаренко—1 м.	Разом	9 м 50 ф.

Ком. Allmerod. Яценко—55 ф., І. Кошулька—50 ф., С. Сокол—50 ф., І. Корнаухий—20 ф., Г. Гук—50 ф., Ф. Чекалів—25 ф., І. Шевченко—20 ф., Г. Мокренко—50 ф., Г. Голенко—20 ф.

Ком. Klingelbach. Дремів—20 ф., Лапин—50 ф., Л. Воеводський—50 ф., Д. Савчук—1 м., Поливняний—1 м., Т. Назаренко—50 ф., А. Мазка—50 ф., Шкура—50 ф., Ф. Фаб—50 ф., Нашитий—50 ф., Бондарук—50 ф., В. Крупський—50 ф., Д. Будник—50 ф., М. Забродський—15 ф., Мелник—50 ф., М. Голаєнко—50 ф., П. Б.—50 ф., Шапочанський—10 ф., Д. Башляга—50 ф., Степаненко—50 ф., Е. Саломак—50 ф., Г. Руденко—30 ф.

Разом . . . 10 м. 75 ф.

Ком. Obernhofen, № 3012. Ф. Саврук—1 м., І. Панкратів—1 м., М. Глоткий—1 м., І. Лукянів—1 м., Г. Коваль—1 м.

Разом . . . 5 м.

Ком. Bierstein № 1980.—6 м 70 ф.

„ Hüttemühlen, № 56. А. Рудай—20 ф., С. Трома—10 ф., А. Пасічник—10 ф., В. Олійник—10 ф., С. Дем'яненко—05 ф., К. Тесля—10 ф., М. Іщенко—10 ф., Д. Блошенко—25 ф., Я. Бікр—10 ф., П. Прудник—10 ф., Г. Честь—10 ф., Г. Білик—10 ф., І. Лисенко—40 ф., А. Калинин—05 ф., Заланський—15 ф., П. Цап—05 ф., П. Шумків—20 ф., М. Михальчук—05 ф., М. Малахута—05 ф., А. Рямбода—10 ф., Г. Овчарук—05 ф., М. Мапшталенко—10 ф., А. Шак—10 ф., Дзюбенко—15 ф., Г. Явченко—10 ф., Ф. Скляр—10 ф., В. Влякони—20 ф.,

Разом . . . 3 м. 35 ф.

Ком. Holzappel, № 2419.—50 ф.

„ Krafdorf. І. Швакула—50 ф., І. Веселовський—50 ф., І. Косенко—35 ф.

Разом . . . 1 м. 35 ф.

Ком. Neunkirchen, № 1936. Ф. Степура—50 ф., П. Пристав—50 ф.,

Разом . . . 1 м.— ф.

Ком. Obernhof. Є. Залевський.—50 ф.

Звіт Комітету по збору жертв на Український Національний Фонд, що поступили в Комітет до 7 липня с. р. і 7 липня здані скарбничкові Генеральній Старшині т-ві К-бі для одираки у Київ:

Від V. бльоку по підписному листу № 6. 5 55

Від VIII. бльоку по підписному листу № 11. 7 20

Від т-ва Черняського від хорих із лазарету 6 коп. і 4 72

Від VIII. бльоку по підписному листу № 12. 13 87

Від VI. бльоку по підписному листу № 8. 1 92

Від Українського Клубу по підписному листу № 1а. 9 89

Від Українського Клубу по ухвалі загальн. зборів. 100 —

Від X. бльоку по підписному листу № 14. 10 32

Від II. бльоку по двох підписних листах № 1. і 2. 17 19

Від VII. бльоку по підписному листу № 9. 5 70

Від VI. бльоку по підписному листу № 7. 5 10

Зиск від бюджету Комітету й збору в час вистави 21 44

Від т-ва „Січ“, через скарбника т-ва Б-ка. 157 05

Через т-ша Мочульського по підписному листу в час зібрання Народної Ради, від послів і публіки. 104 94

Від III. бльоку по підписному листу № 4. 9 61

Від Кооператив. Чайні по ухвалі загальн. зборів. 49 —

Від Чайні по підписному листу. 8 —

Від т-ва „Самостійна Україна“ по підпис. листу № а. 9 32

Теж від т-ва „Самостійна Україна“ через т. Гаїженку. 9 —

Від т. Мрончинського передані із команди т. Федором Найдою—1 м 45 ф. і Порфілом Отаманенком—60 ф. Разом 2 05

Від скарбника Видавничого т-ва. 221 96

Через т. Отрешку. 17 32

Теж через нього передані з села Ріксфельд ком № 11004 т. Микитою Шумовим — 40

Від II. бльоку через т-ша К. Зубаря по підписному листу № 3. 7 20

Всіх жертв до 7. липня поступило 798 75

і шість копійок. (6 коп.).

До т. т. старших бльоків і бараків і різних організацій:

У кого є гроші на Український Національний Фонд, то просимо передати скарбничкові, який мешкає в II. бльоці, III баракі, т. Гн-вич.

КОМІТЕТ.

Переписка Редакції.

На часопис, книжки й листівки одержано гроші від таких ком. і т. т., котрим замовлення й вислалимо:

Ком. Obernhof. Ком. Nieder-Mörlen, Lager № 1. in Kotbus 5. Reg. Ф. Белонського, Ком. Teten № 2830, Ком. № 60575. Peter, Ком. № 10704. P. Kreuztal, Ком. Kr. Oitzko Paul Chorosch, Ком. Bruch (Bömen), Ком. Neunherweg Halver, Ком. Offenbach a/M. № 3671, Ком. № 10481, Ком. Hald-Olwersheim, № 1015. Ком. W. Gerhing, Ком. № 2750 Gem. Hof.

СПРАВОЧНЕ БЮРО Генеральної Старшини.

Ком. Haigererhütte. І. Стрко. Прохання Ваше прийнято до відома й при першій можливості будуть зроблені заходи.

Стягнення до табору т. т. з робітничих ком.—не можливе.

Перевод до другого господаря можливий лише за згодою Вашого господаря.

Колія хто хоче знати, де його земляки, чи товариші, мусить подавати докладну таборову адресу.

Хто знатий у одежі полоненого, то такі картки можна посылати до дому.

Тяга Зайченко таб. Wetzlar V. bat. № 922 шукає свого брата Лукіяна Зайченка, який знаходить ся у Раштатському таборі. Просимо Раштатську часопись передрукувати.

Гроші переводом висилайте на табор, зазначивши при тім, на яку ціль.

І. Кравчуку. Прохання Ваше не може бути виконане, бо пам'ятник буде купувати ся готовий.

ОГОЛОШЕННЯ.

ШУКАЄМО

СКЛАДАЧІВ (наборщиків) і машиніста до нашої таборової друкарні, добре знайомих з цим ділом. Просимо при зголошуванні подавати докладно імя, фамілію, та де раніше працював, в яких друкарнях.

ОПОВІСТКА.

Від книгарні Видавничого т-ва ім. Б. Грінченка.

Товаришів, що звертають ся до нас із замовленнями на книжки, брошури й картки, просимо:

- 1) виписувати книжки з оповісток, що оголошують ся в „Громадській Думці“;
- 2) надсилати на замовлені книжки гроші, бо без грошей замовлень не виконується;
- 3) подавати завжди точну адресу, а то: імя й прізвище, компанію, номер, назву й номер команди й пошту (латинськими буквами).

Гроші найкраще висилати через свого вартового на адресу:

Ukrainischer Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung K.-G.-L. Wetzlar.